

SURİYE İSRAİL MÜZAKERELERİNİN GELECEĞİ

23/02/2026

Ahmet Arda Şensoy

Özet

Suriye Devriminin akabinde, uluslararası ilişkiler anlamında Suriye ile diplomatik ilişkiler kuran birçok devlet bulunurken bunun yanında yeni gerçekliği kabul etmekten kaçınan aktörler de bulunmaktadır. Bu aktörlerin başında ise Netanyahu yönetimindeki İsrail gelmektedir. İsrail'in; Suriyeli muhaliflerin Şam'a yürüyüşü sırasında başlayan ve 2025 yılı boyunca da aralıklarla devam eden hava saldırıları, 1974 anlaşmasıyla kurulmuş tampon bölgeyi işgal etmesi, Süveyda'daki ayrılıkçı Dürzi unsurlara verdiği destek, SDG/YPG terör örgütü ile yakın ilişki kurma çabası ve yeni Şam yönetiminin ülkeyi ekonomik ve siyasi olarak izolasyondan çıkarma çabasına karşı giriştiği diplomatik angajmanlar, İsrail'in Esed sonrası Suriye'nin en büyük güvenlik tehdidini oluşturduğunu göstermektedir. İç savaşın ağır yıkımı altındaki Şam yönetiminin bu tehlide karşı askerî olarak bir karşılık vermesinin mümkün olmadığı bu şartlarda Suriye için en makul senaryo, diplomasi yoluyla bu tehdidi sınırlandırmak ve yatıştırmaktan geçmektedir. Şam yönetiminin, Esed rejimi zamanında ülkenin içerisinde bulunduğu ekonomik ve diplomatik izolasyonu kırma ve özellikle ekonomik yaptırımların kaldırılmasını önceleyen dış politikası da düşünüldüğünde Suriye'nin, bölgesel ve küresel ittifak arayışları üzerinden İsrail tehdidini sınırlandırmaya çalıştığı görülmektedir. Bu çabanın en somut yansıması ise iki ülke arasında son 1 yılda gerçekleşen müzakereler olmuştur.

Bu raporda; İsrail ve Suriye arasındaki müzakerelerin seyri, tarafların talepleri ve pozisyonları, ABD'nin arabuluculuk faaliyetleri, başta Fırat'ın doğusunda SDG/YPG'ye yönelik ocak ayında Şam yönetiminin elde ettiği büyük başarının bu müzakerelere muhtemel etkileri incelenecektir. Bunun için İsrail'in yeni Suriye'ye yönelik yaklaşımı, müzakerelere bakışı, bölge jeopolitiğinin etkileri ve özellikle Trump yönetimindeki ABD'nin değişen Suriye politikası ekseninde tarafları müzakerelere teşvik etmesi üzerinde durulacaktır. SDG/YPG kontrolündeki bölgelerin Şam yönetimine geçmesiyle birlikte Suriye'nin, İsrail ile müzakerelerdeki konumunun nasıl değiştiği de ele alınacaktır. ABD'nin arzu ettiği şekliyle Suriye'nin, İbrahim Anlaşmalarına dâhil olması, İsrail'in talep ettiği gibi Şam'ın güneyinin

tamamen silahsızlandırılması veya Suriye'nin talep ettiği gibi Golan Tepelerindeki İsrail işgalinin sonlandırılması gibi taleplerin aynı anda gerçekleşmesinin mümkün olup olmadığı değerlendirilecektir. ABD'nin teşviki ve Suriye'nin artan pazarlık gücü sonrası iki ülke arasında yakın gelecekte bir güvenlik anlaşması imzalanması olasılığının üzerinde de durulacaktır.

Müzakereler: Taraflar Ne İstiyor?

2024 yılı aralık ayında Suriye'de rejim değişimiyle sonuçlanan siyasal dönüşüm, yalnızca ülke içi güç dengelerini değil, aynı zamanda Tel Aviv-Şam hattındaki çatışma ve diplomasi parametrelerini de yeniden tanımlamıştır. Yeni Şam yönetimi için İsrail tehdidi, konvansiyonel caydırıcılıkla değil, büyük ölçüde diplomasi ve üçüncü taraf angajmanları yoluyla yönetilebilecek bir güvenlik sorunu olarak görülmektedir. İsrail için ise yeni Suriye, iç savaşta devlet otoritesinin ortadan kalkmış olmasının verdiği konforu devrim sebebiyle kaybetme tehlikesi yaşadığı bir dönemde, bunu fırsat bilerek havadan ve karadan askerî faaliyetlerle fiili bir güvenlik kuşağı kurarak sınırlandırmaya çalıştığı bir konumdadır. Taraflar arasındaki bu asimetrik tablo, müzakere masasının taraflar için aynı anlamı taşımadığını göstermektedir. Şam için müzakere bir zorunluluk ve tehdit sınırlama aracı olarak anlam kazanırken, İsrail için sahadaki üstünlüğü kurumsallaştırma mekanizması olarak görülmektedir.

Bu çerçevede tarafların müzakerelere yaklaşımı, taleplerinin niteliğinde açık bir biçimde hissedilmektedir. İsrail yönetimi resmî söyleminde, savunmacı güvenlik temelli olarak güney Suriye'de İsrail sınırına yakın hiçbir ağır silahlı unsurun bulunmaması gerektiğini savunmakta⁽¹⁾ ve bölgenin kalıcı biçimde askerden arındırılması, güneyde Şam'ın askerî varlığının sınırlandırılması ve ayrılıkçı Dürziler, SDG/YPG ve hatta eski rejim kalıntıları üzerinden dolaylı nüfuz tesis edilmesi gibi hedefler izlemektedir.⁽²⁾ Dürzi dini lider Hikmet el Hicri'ye Suveyde'de verilen lojistik ve hava gücü desteğinin yanı sıra, SDG/YPG'ye yönelik destek açıklamaları ve hatta Esed rejimi kalıntılarının İsrail'den destek arayışı⁽³⁾ da

(1) "Netanyahu: We Will Not Allow Any Syrian Forces in the South of the Country," Sadanews, 29 Ağustos 2025, <https://bit.ly/3Ox3FHy> (Erişim Tarihi: 2 Şubat 2026).

(2) Obayda Ghadban, "Israel's Post-Assad Strategy in Syria: The Southern Push and Its Aims", Levant24, 22 Nisan 2025, <https://bit.ly/3Ow0EqW> (Erişim Tarihi: 2 Şubat 2026).

(3) "Leaked calls reveal plot by al-Assad regime officers to destabilise Syria", Al Jazeera English, 31 Aralık 2025, <https://bit.ly/4tQShGz> (Erişim Tarihi: 13 Şubat 2026).

düşünüldüğünde İsrail, Suriye’de istikrarsızlık üretme amacıyla çeşitli unsurları açıktan ve örtülü olarak destekleyerek hem sahada hem de müzakerelerde üstün gelmeye çalışmaktadır.

Tüm bunlar ışığında İsrail’in adımları, Suriye sınırında güvenlikten ziyade tüm Suriye sahasında stratejik derinlik ve operasyonel bir serbestlik arayışını yansıtmaktadır. Nitekim İsrail’in, 1974 ayrıştırma düzenlemeleriyle tanımlanan tampon bölge hattının ötesine geçerek gerçekleştirdiği aralıklı hava saldırıları ve saha müdahaleleri, müzakereleri bir barış aracı olmaktan çok zorlayıcı diplomasinin tamamlayıcı unsuru haline getirmektedir. Bu noktada İsrail’in, Şam’ın güneyinin silahsızlandırılmasını talep etmesi Şam’ın kabul edemeyeceği maksimalist bir talep olarak öne çıkmaktadır. Pinfold’un ifade ettiği gibi İsrail, kendisi için bir tampon bölge olarak gördüğü işgal edilmiş olan Golan’ın korunması için 1974 anlaşmasıyla oluşturulan tampon bölgeyi, devrim sonrası işgal ederek şimdi de bu yeni tampon bölgenin korunması için Şam’ın güneyini silahsızlandırmayı amaçlamakta, böylelikle kendine yeni bir tampon bölge daha kurulmasını talep etmektedir.⁽⁴⁾ Bu da Tel Aviv’in temel beklentisinin bir barış anlaşmasından ziyade, Suriye’nin Esed dönemi gibi parçalı bir yapıda kalması ve yeni yönetimin toprak bütünlüğünü sağlama çabalarını baltalamayı amaçladığı politikasında ısrar ettiğini göstermektedir..⁽⁵⁾ Buna göre İsrail, Suriye’de hükümetin hareket özgürlüğünü ve olası tehditleri kendi müdahalesiyle engellemeyi tercih eden politikasında sabit kalmaktadır.⁽⁶⁾ Özellikle Hamas’ın silahlı kanadı Kassam Tugaylarının, 7 Ekim 2023’teki Aksa Tufanı Harekâtı ile İsrail’e vurduğu ağır darbe düşünüldüğünde İsrail’in, o tarihten itibaren hem Gazze’de hem de tüm Ortadoğu’da caydırıcılığını tekrar tesis etmeye yönelik saldırgan yayılcı bir hareket tarzına tam geçiş yaptığı görülmektedir. Dolayısıyla Netanyahu liderliğindeki İsrail’in 7 Ekim sonrası düzlemde, Suriye dosyasına da benzer bir pencereden bakarak Suriye’de Sünni halk çoğunluğuna dayanan merkezî bir yönetim ve düzenli bir ordunun varlığını, Aksa Tufanı travması ve potansiyel tehdidi bağlamında okuduğu sonucuna varılabilir.

Buna karşılık Şara yönetiminin yaklaşımı, egemenlik ve toprak bütünlüğü merkezli bir güvenlik anlayışına dayanmaktadır. Şam açısından müzakereler, normalleşme veya kapsamlı

⁽⁴⁾Rob Geist Pinfold, “Why is Israel Escalating its Strikes Against Syria?”, RUSI, 9 Mayıs 2025, <https://bit.ly/3MK3Y1c> (Erişim Tarihi: 2 Şubat 2026).

⁽⁵⁾ Haydar Oruç, “İsrail’in Suriye Politikası: İç Savaştan Devrime ve Devrimden Bugüne”, CENK, s. 36. <https://bit.ly/4qM0Lfl>

⁽⁶⁾ Carmit Valensi ve Amal Hayek, “The New Syria—One Year After al-Sharaa’s Rise to Power”, INSS, 14 Aralık 2025, <https://bit.ly/3ZPYGUQ> (Erişim Tarihi: 2 Şubat 2026).

bir barıştan önce, öncelikle işgal ve ihlal pratiklerinin durdurulmasıyla ilişkilendirilmektedir. Yönetimin açıklamalarında Golan Tepeleri'nin statüsü, Aralık 2024 sonrası genişleyen İsrail askerî varlığının geri çekilmesi ve 1974 çerçevesine dönüş gibi hususlar ön koşul niteliği taşımaktadır.⁽⁷⁾ Bu nedenle Şam, İbrahim Anlaşmaları benzeri bölgesel normalleşme süreçlerine katılımın Golan işgali devam ettiği müddetçe mümkün olmadığını söyleyerek bu konudaki ABD yönlendirmesini aşmayı hedeflemektedir. Dahası, iç savaş sonrası yeniden inşa ve yaptırımların kaldırılması hedefleri düşünüldüğünde rejim için, İsrail'le doğrudan çatışma maliyetli bir seçenek olduğundan, diplomatik kanallar rasyonel fakat sınırlı bir manevra alanı sunmaktadır. Şara'nın bir açıklamasında etki gücü yüksek ülkelerle İsrail'in devrim öncesi sınırlara dönmesi üzerine çalıştıklarını vurgulaması da Şam yönetiminin, İsrail'le mücadelede maliyetli olabilecek askerî yöntem yerine diplomatik yolları kullandığının en büyük kanıtlarındandır.⁽⁸⁾ Bu durum Şam'ı uzlaşmacı fakat tavizsiz bir çizgiye itmekte; yani müzakereye açık, fakat egemenlik konularında geri adım atmayan bir pozisyon ortaya çıkarmaktadır.

Taraflar arasındaki bu talep uyumsuzluğu şaşırtıcı olmadığı gibi yeni bir durum da değildir. 1990'lardan itibaren farklı dönemlerde gündeme gelen İsrail-Suriye temasları, Golan'ın statüsü ve güvenlik garantileri konusundaki anlaşmazlıklar nedeniyle sonuçsuz kalmış, taraflar arasında kalıcı bir güven inşa edilemediği için süreçler her defasında akamete uğramıştır.⁽⁹⁾ Bu da güncel müzakere sürecinin de benzer bir yapısal soruna sahip olduğunu göstermektedir. Taraflar masaya otursa da nihai hedefler arasında ortak bir zemin bulunmamaktadır. Bu noktada çelişkiler daha da görünür hale gelmektedir. İsrail, Suriye güneyinin askerden arındırılmasını isterken, Şam bunu egemenlik kaybı olarak okumaktadır. Şam, Golan'ın iadesini ön koşul sayarken, İsrail bu konuyu müzakere dışı bir güvenlik meselesi olarak çerçevelemektedir. Dolayısıyla her iki tarafın da kırmızı çizgileri tam da karşı tarafın temel talebine denk düşmektedir. Bu yapısal kilitlenme, klasik ikili diplomasiyle aşılması güç bir boşluk yaratmaktadır.

⁽⁷⁾ “Damascus rejects Israeli push for demilitarised zone in south Syria”, The Arab Weekly, 7 Aralık 2025, <https://bit.ly/4awy3dQ> (Erişim Tarihi: 2 Şubat 2026).

⁽⁸⁾ “Syria interim president accuses Israel of fighting ‘ghosts’ and exporting crises”, The Guardian, 6 Aralık 2025, <https://bit.ly/3OrXIM5> (Erişim Tarihi: 2 Şubat 2026).

⁽⁹⁾ “Dialogue of the deaf: Memos reveal vast gaps that sank '90s Israel-Syria peace talks”, The Times of Israel, 26 Haziran 2023, <https://bit.ly/3OvKWfx> (Erişim Tarihi 2 Şubat 2026).

Bunun yanında İsrail'in Golan Tepeleri işgali konusunda tarihsel olarak bir farklılık da bulunmaktadır. 1991-2000 yılları arasında ABD arabuluculuğundaki⁽¹⁰⁾, 2008'de ise Türkiye'nin desteğiyle gerçekleşen müzakerelerde⁽¹¹⁾ İsrail, Suriye ile barış anlaşmasına karşılık Golan işgalini sonlandırmaya razı olduğunu göstermişti. Ancak güncel durumda ise Suriye iç savaşı, ABD'nin Golan'da İsrail egemenliğini tanıması, 7 Ekim Aksa Tufanı Harekâtı ve Suriyeli muhaliflerin yönetime gelmesiyle birlikte İsrail'in bu pozisyonundan geri adım atarak Golan'daki işgalini tartışmaya açmaktan kaçındığı görülmektedir. Zaten Şara yönetiminin tavrında ve açıklamalarında da bunun farkında olduklarına dair mesajlar bulunabilir. Öyle ki, İsrail'le bir barış anlaşması ve ilişkilerin normalleştirilmesi anlamına gelecek olan İbrahim Anlaşmalarına dâhil olma konusunda Şara yönetimi; *"İsrail'in Golan işgali devam ettiği müddetçe Suriye buna imza atamaz"* diyerek Suriye'nin diğer Arap devletlerinden farklı bir durumda olduğunu belirtmiştir. Ancak İsrail'le güvenlik anlaşması müzakerelerinde bir barış imzalanması mümkün görünmese de Golan'ın durumu, bir ön koşul olmaktan ziyade başka bir zamana bırakılmış, dondurulmuş bir kriz olarak sınıflandırılmaktadır. Şam yönetiminin olası bir güvenlik anlaşmasında 1974 anlaşmasını temele alma talebi, Golan'ın fiili olarak İsrail'de kaldığı, ancak 8 Aralık 2024 sonrası işgal ettiği yerlerden çekildiği bir statüko kurmayı amaçlamaktadır. Nitekim yeni Suriye yönetiminin İran ve Hizbullah karşıtı dış politikası, Esed rejimi döneminde desteklenen bazı Filistinli grupların ülkeden çıkarılması⁽¹²⁾ gibi adımlar bile İsrail'i yatıştırmamış, aksine Şam yönetiminin Suriye'de merkezî otoriteyi ve istikrarı artırıcı adımları dahi tehdit olarak algılanmış ve bunun neticesinde İsrail'in sert tepkiler göstermesine neden olmuştur. Bu da Tel Aviv'in Suriye ile ilişkilerde güvenlik temelli bir istikrar ve yatıştırmadan ziyade daha geniş stratejik kazanımlar peşinde olduğunu göstermektedir.

Taraflar arasında atılan tek pozitif adım ise, ocak ayında Paris'teki müzakereler sonrası ABD tarafından ilan edilen ortak mekanizma olmuştur. Uluslararası basına yansıyan bilgilere göre Paris'te taraflar arasında öncelikle doğrudan ve düzenli bir iletişim hattı kurulması konusunda

⁽¹⁰⁾"Rabin Vowed to Pull Back From Golan, Barak Says", The New York Times, 28 Şubat 2000, <https://bit.ly/4kPstGF> (Erişim Tarihi: 13 Şubat 2026).

⁽¹¹⁾"Assad confirms Israeli offer on Golan Heights" NBC News, 24 Nisan 2008, <https://www.nbcnews.com/id/wbna24295447> (Erişim Tarihi: 13 Şubat 2026).

⁽¹²⁾"Syria Makes Rare Arrests of Palestinian Militant Group Leaders", The New York Times, 22 Nisan 2025, <https://bit.ly/4avOKG7> (Erişim Tarihi: 2 Şubat 2026).

mutabakata varılmıştır.⁽¹³⁾ Bu hat, askerî ve güvenlik bürokrasileri arasında teknik düzeyde temas kurulmasını, sınır hattındaki hareketliliklerin anlık bildirilmesini ve olası yanlış anlamaların gerginliğe dönüşmeden önce kontrol edilmesini hedeflemektedir.⁽¹⁴⁾ Bu düzenleme, klasik anlamda bir siyasî uzlaşından çok, “çatışma önleme mekanizması” olarak tasarlanmıştır ve tarafların birbirini resmî olarak tanımısından ziyade pratik güvenlik koordinasyonuna dayanmaktadır. Dolayısıyla bu anlaşma bir normalleşme veya kapsamlı bir güvenlik anlaşmasından değildir. Bir nevi kriz yönetim mekanizması ve prensiplerde uzlaş anlamı taşımaktadır.

ABD’nin Rolü: Normalleşme mi, Ateşkes mi, Barış mı?

Paris uzlaşısının en büyük sonuçlarından biri de ABD’nin arabulucu rolüyle tarafları masaya oturmaya ikna ettiği ve bir sonuca ulaşmaya zorladığının görülmesi olmuştur. Bu da en temelde ABD’nin dönüşen Suriye politikası, İsrail’in Gazze ve bölge ülkelerine yönelik saldırılarından rahatsızlığı ve bölgede iş birliği temelli bir istikrar üretme arayışının sonucu olarak ortaya çıkmıştır.

Başkan Trump’ın ikinci döneminde ABD’nin Ortadoğu ve Suriye politikasındaki dönüşüm; Washington’un önceliğinin rejim değişiklikleri, ideolojik pozisyonlar veya terörle mücadele için devlet dışı unsurların desteklenmesinden öte merkezî yönetimlerin güçlendirildiği, bölge ülkeleri arasında ekonomik iş birliğinin teşvik edildiği bir sürece evrilmiştir. Böylece öngörülebilir, ABD’ye maliyeti düşük ve iş birliğine dayalı bir istikrar üretme temelli politikalar amaçlanmaktadır. Bunun Suriye politikasına yansıması ise ekonomik yaptırımların kaldırılması, pragmatik bir ilişki kurulması ve bu sayede Şam’ın uluslararası sisteme dönüşünün hızlandırılması şeklinde olduğu görülmektedir.⁽¹⁵⁾ Dolayısıyla Trump yönetimi için Esed sonrası Şara yönetimi resmî bir muhabata dönüşmüştür. Bu bağlamda yaptırımlar hızlıca kaldırılmış ve böylece İsrail’in Suriye’ye yönelik bölünmeyi tetikleyici ve istikrarsızlaştırıcı politikalarıyla çelişen bir yaklaşım ortaya konmuştur.

⁽¹³⁾ “Israel, Syria agree to share intelligence, seek military de-escalation after Paris talks”, France 24, 6 Ocak 2026, <https://bit.ly/46ixSjQ> (Erişim Tarihi: 2 Şubat 2026).

⁽¹⁴⁾ “Everything you need to know about the Syria – Israel deal in Paris”, Al Jazeera English, 7 Ocak 2026, <https://www.aljazeera.com/news/2026/1/7/everything-you-need-to-know-about-the-syria-israel-deal-in-paris> (3 Şubat 2026).

⁽¹⁵⁾ “Trump seeks to shield Sharaa from Israel’s policies, presses Netanyahu to change course on Syria” The Arab Weekly, 2 Aralık 2025, <https://the arabweekly.com/trump-seeks-shield-sharaa-israels-policies-presses-netanyahu-change-course-syria> (3 Şubat 2026).

Nitekim İsrail açısından Suriye politikasında son bir yılın bilançosu, diplomatik düzlemde belirgin bir gerilemeye işaret etmektedir. Tel Aviv, Suriye'ye yönelik yaptırımların kaldırılmasını engelleyememiş, Şara'nın uluslararası platformlarda görünürlük kazanmasını durduramamış, hatta Washington'un SDG'ye verdiği koşulsuz desteğin azaltılmasına da mâni olamamıştır. İsrail basınında yer alan haberlerde, Netanyahu'nun kabine içinde Şara'nın Beyaz Saray temaslarından rahatsızlık duyduğuna dair yansımalar, bu diplomatik başarısızlık algısını doğrulamaktadır.⁽¹⁶⁾ Dolayısıyla Washington, İsrail'in maksimalist güvenlik gündemini bütünüyle sahiplenmek yerine, onu sınırlayan ve dengeleyen bir pozisyon almıştır. Bu noktada İbrahim Anlaşmaları meselesi, ABD'nin stratejik vizyonuyla tarafların öncelikleri arasındaki uyumsuzluğu açık bir biçimde ortaya koymaktadır. Washington için öncelik, İbrahim Anlaşmalarıyla bölgesel güvenlik düzenine entegre edilmiş 'ehlileştirilmiş' bir Suriye iken Tel Aviv için ise öncelik, Suriye topraklarına istedikleri zaman saldırabilme pozisyonunu korumaktır.⁽¹⁷⁾ Şam cephesinde ise Golan Tepeleri işgal altında kaldığı sürece İbrahim Anlaşmalarına katılmak, devrim sonrası işgal edilen bölgelerin boşaltılmadığı durumda ise herhangi bir normalleşme formülüne geçiş mümkün görünmemektedir. Bu üçlü uyumsuzluk, ABD'nin arzuladığı “bölgesel barış mimarisi” ile sahadaki gerçeklik arasında belirgin bir mesafe yaratmaktadır.

Trump yönetiminin İsrail'i sınırlandıran ve müzakerelere yönlendiren tutumu yalnızca diplomatik düzeyde değil, askerî olaylar bağlamında da gözlemlenmiştir. İsrail'in Katar'a yönelik saldırısı ve güney Suriye'deki Beyt Cin'de gerçekleştirdiği başarısız askerî operasyonu İsrail'in bölgede sınırsız ve kontrolsüz hareket ediş politikasının limitlerine ulaştığını göstermektedir. Bu operasyonların İsrail açısından askerî başarısızlık barındırması ABD'nin de rahatsız olmasına sebep olmuştur. Bu saldırı sonrası Trump'ın, Netanyahu'yu Suriye'ye müdahil olmaması konusunda uyarması ABD'nin İsrail'e koyduğu bir sınır olarak okunabilir.⁽¹⁸⁾

⁽¹⁶⁾ “Sharaa returned from White House ‘full of himself,’ Netanyahu said to tell cabinet”, The Times of Israel, 21 Kasım 2025, https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/sharaa-returned-from-white-house-full-of-himself-netanyahu-said-to-tell-cabinet/ (3 Şubat 2026).

⁽¹⁷⁾ Ahmet Arda Şensoy, “Israel, Türkiye, and the challenge of Syria’s post-war stability” TRT World, 8 Eylül 2025, <https://www.trtworld.com/article/a45803aa9975> (Erişim Tarihi: 5 Şubat 2026).

⁽¹⁸⁾ “Trump warns Israel not to ‘interfere’ in Syria”, Le Monde, 1 Aralık 2025, https://www.lemonde.fr/en/international/article/2025/12/01/trump-warns-israel-not-to-interfere-in-syria_6748041_4.html (Erişim Tarihi 5 Şubat 2026).

Benzer şekilde Washington'un, Suriye sahasında İsrail-Türkiye rekabetinin tırmanmasını istemediği anlaşılmaktadır. ABD açısından iki önemli bölgesel müttefik arasında dolaylı bir çatışma hattı oluşması, maliyetli ve öngörülemez sonuçlar doğuracaktır. ABD'nin Türkiye Büyükelçisi ve Suriye Özel Temsilcisi Barrack'ın, Erbil'de SDG liderliğiyle yaptığı görüşmede İsrail'i, Suriye denkleminin içine çekerek ABD'nin müttefikleri arasında kriz üretmeye çalışmanın kabul edilemez olduğunu ifade ettiği iddia edilmektedir.⁽¹⁹⁾ Bu yaklaşım, ABD'nin Suriye dosyasını yalnızca İsrail güvenliği perspektifinden değil, daha geniş bir bölgesel denge mantığıyla ele aldığını düşündürmektedir.

Fırat'ın Doğusunda Şam'ın Kazandığı İvme

Şam yönetiminin ocak ayında önce Halep'te SDG/YPG kontrolündeki iki mahalleyi temizlemesi sonra da Fırat'ın doğusunda Arap bölgelerini SDG/YPG'nin elinden kurtarması, devrim sonrası Suriye için çok büyük bir adım olmuştur. Bu başarı Şam yönetiminin toprak bütünlüğü ve merkezî otorite gibi konularda büyük bir ivme kazanmasına vesile olmuştur. Dolayısıyla SDG/YPG ve ayrılıkçı Dürzilere dayanan İsrail politikalarını daha zor savunulur bir hale getirmiştir. Devrim sonrası süreçte SDG'nin sözde yöneticilerinin İsrail'le temas arayışına girdiği, hatta kamuoyuna açık biçimde İsrail lehine mesajlar verdiği bilinmesine rağmen, beklenen askerî veya lojistik desteğin gelmemesi dikkat çekici bir kırılma yaratmıştır. Bu durum, sahadaki dengelerden ziyade Washington'un bilinçli sınırlaması ve Paris görüşmelerinin bir sonucu olarak açıklanmalıdır. Bir yandan Paris görüşmelerinde Şam yönetiminin bir operasyon için yeşil ışık aldığı belirtilirken diğer yandan ABD'nin İsrail'i Suriye'ye müdahil olmaması konusunda uyardığı söylenmektedir.⁽²⁰⁾ Yine aynı şekilde ABD'nin Suriye'de bir İsrail-Türkiye rekabeti oluşmasını engelleme çabası ve 10 Mart Mutabakatı sürecinde Türkiye'nin Suriye'ye verdiği destek de düşünüldüğünde Türkiye'nin Suriye'deki artan rolünün Trump yönetimi nezdinde İsrail'i ve SDG/YPG'yi saldırgan/uzlaşıdan kaçınan aktörler pozisyonuna düşürdüğü söylenebilir. Bunlar ışığında, Reuters'in haberine göre Paris'te Şam yönetimi SDG'ye yönelik bir askerî operasyon fikri

⁽¹⁹⁾ "Exclusive: US envoy accused SDF chief of trying to drag Israel into internal Syria matters, sources say", Middle East Eye, 20 Ocak 2026, <https://www.middleeasteye.net/news/us-envoy-accused-sdf-chief-trying-drag-israel-internal-syria-matters-sources-say> (Erişim Tarihi 7 Şubat 2026).

⁽²⁰⁾ "Washington warns Israel against supporting the SDF", The Syrian Observer, 30 Ocak 2026, <https://syrianobserver.com/foreign-actors/washington-warns-israel-against-supporting-the-sdf.html> (Erişim Tarihi: 7 Şubat 2026).

ortaya attığında ABD ve İsrail'den bir karşı çıkış gelmemiştir.⁽²¹⁾ ABD'nin Şam'a yeşil ışık yakması ve İsrail'in herhangi bir itirazda bulunamaması sonrası SDG, dış dengeleme imkânı bulamamış; Şam yönetimi de dosyayı görece hızlı ve düşük maliyetli bir biçimde kontrol altına alabilmiştir. Böylece Fırat'ın doğusunda yaşanan çözülme, askerî bir zaferden çok diplomatik ve uluslararası konjonktürün sağladığı bir stratejik fırsat olarak ortaya çıkmıştır. Başka bir ifadeyle İsrail'in SDG'ye açık destek verememesi, ABD'nin Suriye iç denklemine İsrail'i doğrudan sokmama tercihinin ilk somut testi olmuştur. Bu gelişme, ABD'nin dönüşen Suriye politikasının da açık bir göstergesidir.

İç savaşın erken evrelerinde Washington'un politikası büyük ölçüde SDG merkezli, DEAŞ'la mücadeleye dayanan, çevresel ve dolaylı bir nüfuz stratejisine şeklindeyken son dönemde bunun yerini; Şam'ı resmî muhatap kabul eden, merkezî otoritenin güçlenmesini istikrarın ön koşulu sayan daha realist bir yaklaşım almıştır. Artık öncelik, çoklu silahlı aktörler üzerinden dengeleme üretmek değil, iç savaş sonrası dağınık güç alanlarını tek bir devlet çatısı altında toplamak ve istikrarsızlık üreten özerk yapıları tasfiye etmektir.

Sahadaki askerî performans da bu diplomatik dönüşümü pekiştirmiştir. Suriye ordusunun operasyonel kapasitesini disiplinli bir biçimde kullanması, kıyı bölgelerinde yaşanan olaylar ve Suveyde gibi hassas alanlardaki gerilimlerin aksine, Fırat'ın doğusunda yaygın disiplinsizlik veya sistematik insan hakları ihlallerinin görülmemesi, uluslararası meşruiyet açısından kritik bir eşik oluşturmuştur. Diğer yandan SDG/YPG'nin politik ve askerî hamleleri ise örgüt açısından tam tersi bir etki yaratmıştır. Suriye ordusu ve yerel aşiretlerin ilerlemesine karşılık SDG, kontrolündeki DEAŞ hapishanelerinden tutukluları bilinçli bir şekilde serbest bırakarak savaş sahasını karıştırmayı ve hatta ABD'nin konuya müdahil olmasını tetiklemeye çalışmıştır.⁽²²⁾ Ancak Suriye ordusunun bırakılan DEAŞ'lıları yeniden yakalaması ve hızlıca kontrolü ele alması sonrası ABD ile koordinasyonu artmış, dolayısıyla SDG/YPG'nin iç savaş boyunca sıklıkla denediği bu taktik bu kez ters tepmiştir. Hatta Trump'ın konuya dair açıklamasında Suriye hükümeti ve yeni lideri ile iyi bir iş çıkararak Avrupalı DEAŞ'lı

⁽²¹⁾ "How Syria's Sharaa captured Kurdish-held areas while keeping the US onside" Reuters, 22 Ocak 2026, <https://www.reuters.com/world/middle-east/how-syrias-sharaa-captured-kurdish-held-areas-while-keeping-us-onside-2026-01-21/> (Erişim Tarihi: 7 Şubat 2026).

⁽²²⁾ "Suriye ordusu: YPG/SDG Şeddadi'deki hapishaneden DEAŞ'lı teröristleri bıraktı", Anadolu Ajansı, 19 Ocak 2026, <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/suriye-ordusu-ypg-sdg-seddadideki-hapishaneden-deasli-teroristleri-birakti-/3804422> (Erişim Tarihi: 13 Şubat 2026).

teröristleri yeniden yakaladık⁽²³⁾ şeklindeki ifadesi, SDG/YPG'nin beklentisinin aksine ABD ile Suriye arasındaki koordinasyonun arttığı ve SDG'nin DEAŞ kozunun elinden kaydığını göstermiştir. Diğer yandan bu gelişme SDG/YPG'nin DEAŞ'la mücadele adı altında işgal ettiği bölgelerde kurduğu baskıcı yönetimi de ortaya çıkarmıştır. İşgal bölgelerinde Suriye yönetimi ve ordusuna destek gösterileri düzenlenmesini engellemek için sokağa çıkma yasağı gibi uygulamalar devreye konulmuş, varılan ateşkes sayısız kez ihlal edilmiş ve yerel halka yönelik alıkoyma gibi insan hakları ihlalleri yaşanmıştır.⁽²⁴⁾ Hatta Suriye ordusunun terör örgütü YPG'den kurtardığı Rakka'daki Aktan hapishanesinden serbest bırakılan çocuklar, terör örgütünün DEAŞ ile mücadele bahanesiyle sivillere yönelik işkence ve baskı gibi ihlallerini gösteren önemli bir kanıt olmuştur.⁽²⁵⁾

Tüm bu yaşananlar iki büyük sonuç üretmiştir. Birincisi; SDG'nin askerî açıdan sınırlı ve dış desteğe bağımlı bir yapı olduğu netleşmiştir. İkincisi ise; ülke içinde “tek başat güvenlik sağlayıcı” aktörün Suriye ordusu olduğu algısı güçlenmiştir. Bu algı, müzakere masasında Şam'a önemli bir psikolojik ve diplomatik üstünlük kazandırmaktadır. Zira parçalı bir devletle değil, yeniden merkezîleşen bir aktörle pazarlık yapıldığı kabul edilmektedir. Tüm bu yaşananlar sonrası ABD tarafından, SDG'nin iç savaşta DEAŞ'la mücadele için oynadığı rolün sonuna gelindiği vurgulanmış ve Barrack'ın ifadesiyle “SDG'nin sahadaki birincil anti-DEAŞ gücü olma yönündeki asıl amacı büyük ölçüde sona ermiştir”.⁽²⁶⁾

Bu ivmenin bir sonraki doğal uzantısı Suveyde dosyası olarak görünmektedir. Muhtemel senaryoda, ABD'nin kolaylaştırıcılığıyla SDG'yle imzalanan 18 Ocak mutabakatına benzer bir modelin Dürzi bölgelerine uygulanması beklenebilir. Buna göre Dürzilerin kültürel ve yerel haklarının tanındığı, ancak herhangi bir özerk askerî yapılanmanın veya ordu dışı silahlı unsurun kabul edilmediği böylece İsrail'in bölgeye dair politikalarına set çekilen bir anlaşma ideal görünmektedir. Tam da bu yüzden İsrail'in, SDG'yle imzalanan anlaşmanın doğal bir

⁽²³⁾“Trump, YPG/SDG'nin serbest bıraktığı DEAŞ mahkumlarının Suriye hükümetince yakalandığını açıkladı”, Anadolu Ajansı, 20 Ocak 2026, <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/trump-ypg-sdgnin-serbest-biraktigi-deas-mahkumlarinin-suriye-hukumetince-yakalandigini-acikladi/3805688> (Erişim Tarihi: 13 Şubat 2026).

⁽²⁴⁾ “Terör örgütü YPG/SDG, Suriye'nin Haseke kentinde Arap kökenlilere yönelik alıkoymaları sürdürüyor” Anadolu Ajansı, 20 Ocak 2026, <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/teror-orgutu-ypg-sdg-suriyenin-haseke-kentinde-arap-kokenlilere-yonelik-alikoymaları-surduruyor/3807532> (Erişim Tarihi: 13 Şubat 2026).

⁽²⁵⁾ “Terör örgütü YPG'nin hapishanede işkence ettiği çocuklar AA'ya konuştu”, Anadolu Ajansı, 28 Ocak 2026, <https://www.aa.com.tr/tr/ayrimcilikhatti/ayrimcilik/teror-orgutu-ypgnin-hapishanede-iskence-ettiği-cocuklar-aaya-konustu/1829038> (Erişim Tarihi: 13 Şubat 2026).

⁽²⁶⁾ “ABD YPG'nin 'DEAŞ' hezeyanlarını bitirdi: Barrack'tan 'sona erdi' vurgulu açıklama” Yeni Şafak, 20 Ocak 2026, <https://www.yenisafak.com/dunya/abd-ypgnin-deas-hezeyanlarini-bitirdi-barracktan-sona-erdi-vurgulu-aciklama-4790086> (Erişim Tarihi 13 Şubat 2026).

uzantısı olarak güneyde de benzer bir yolun izlenmesinden endişe duyduğu söylenebilir.⁽²⁷⁾ Böyle bir çözüm geçtiğimiz yıl diplomatik olarak sıkça vurgulanan, SDG desteğinin çözülmesi sonrası askerî olarak da destek verilen ayrılıkçı Dürzilere yapılan yatırımın da boşa gitmesi anlamına geleceği için İsrail için önemli bir yenilgi olacaktır.

Tam da bu noktada Fırat'ın doğusundaki kazanımların İsrail'le müzakerelere etkisi belirginleşmektedir. SDG dosyasındaki ilerleme ve muhtemel Suveyde çözümü, Şam'ın “zayıf devlet” imajını ortadan kaldırması, İsrail'in güney Suriye'yi kalıcı biçimde askerden arındırma veya fiilî tampon alanlar oluşturma yönündeki taleplerini zora sokacaktır. Çünkü bu talepler büyük ölçüde Şam'ın iç politikada güvenliği ve istikrarı sağlayamayacağı ve azınlık unsurlarının da Şam'la bir anlaşmadan kaçınacağı varsayımına (ve bir noktada isteğine) dayanmaktadır.

Son tahlilde Şam yönetiminin Fırat'ın doğusunda kazandığı ivme, İsrail'le müzakerelerde de bir diplomatik kaldıraç etkisi yapmıştır. Şam artık müzakere masasına savunmada bir aktör olarak değil, ülke içinde düzen sağlayabilen ve ABD tarafından fiilen tanınan merkezî bir otorite olarak oturmaktadır. Öte yandan Fırat'ın doğusundaki SDG/YPG işgalinin büyük ölçüde sonlandırılması ile SDG'nin özerk yapı projesi çökmüş, bu da İsrail'in Suriye devrimi sonrası uyguladığı bölünmüş ve merkezî otoritesi zayıf Suriye politikasının büyük yara almasına sebep olmuştur. Çünkü petrol bölgelerini kontrolü altına almış SDG/YPG'nin askerî varlığını tasfiye ederek Suriye ordusunun otoritesi sağlanmıştır. DEAŞ dosyasını devralarak ABD'yle koordinasyonu SDG'den kendisine kaydırmış Şam yönetiminin, Suveyde dosyası veya devrik rejim unsurlarıyla mücadele gibi konularda elinin oldukça güçlendiği, bunun da dış politikaya pozitif yansımalarının olacağı aşikardır. Bu dönüşüm, kısa vadede İsrail'le ilişkilerde doğrudan barış üretmeyebilir veya İsrail'in Golan'daki işgalini sonlandırmasına yetmeyebilir; ancak ateşkes ve güvenlik anlaşmalarının koşullarını Şam lehine yeniden tanımlayacak bir güç dengesi yaratabilir. Dolayısıyla Fırat'ın doğusunda kazanılan her adım, Tel Aviv'le yürütülen diplomatik görüşmelerde dolaylı fakat somut bir stratejik sermayeye dönüşmektedir.

⁽²⁷⁾“Israel Fears SDF-Like Agreement in South Syria”, Asharq al Awsat, 2 Şubat 2026, <https://english.aawsat.com/arab-world/5236247-israel-fears-sdf-agreement-south-syria> (Erişim Tarihi: 7 Şubat 2026).

Sonuç ve Müzakerelerin Muhtemel Geleceği

Sonuç olarak Şam yönetiminin Fırat'ın doğusunda SDG/YPG sorununu hızlı bir şekilde çözmesi, İsrail'le müzakerelerde de pozitif bir ivme yaratacaktır. ABD'nin SDG'yi destekleme politikasını tamamen değiştirmesi ve Şam'da merkezî otoritenin güçlü olduğu üniter bir Suriye politikasına geçiş yapması, İsrail'in Şam yönetimine saldırganlığını sınırlayan kritik bir eşik olmuştur. Bu şartlarda İsrail'in maksimalist taleplerinden taviz vermesi kaçınılmaz olurken, Golan Tepeleri'nin statüsü konusunda bir gelişme yaşanmayacak olsa da 1974 anlaşmasının güncellenmesi ve Suriye'nin ulusal egemenliğini pekiştirecek bir anlaşma ihtimali de oldukça artmıştır. Trump yönetiminin İsrail'e mart ayına kadar bir anlaşma yapması için süre verdiği iddiası düşünüldüğünde bu ihtimal daha da güçlenmektedir.⁽²⁸⁾

Tüm bunlar ışığında İbrahim Anlaşmaları imzalamak gibi uç gelişmeler mümkün görünmese de Paris'te uzlaşılan istihbarat paylaşımı gibi farklı mekanizmalar gündeme gelebilir. İsrail'in devrim sonrası işgal ettiği Şeyh Dağı'ndan (Hermon dağından) çekilmeyi reddetmesi, hatta Netanyahu'nun işgal bölgelerini ziyaret etmesi⁽²⁹⁾ Suriye'nin ise bu noktalardan çekilmeyi müzakereye kapalı bir şart olarak görmesi alternatif bir mekanizmayı zorunlu kılmaktadır. Bu noktada ABD askerinin de dâhil olduğu ve tarafların ortak bir gözlem noktası kurduğu bir mekanizma mümkün olabileceği gibi, 1974 anlaşmasında olduğu gibi bölgeye birçok ülkenin birlik gönderdiği bir BM barış gücünün konuşlanarak tampon bölge tesis ettiği uluslararası denetim öngören daha teknik ve denetimli bir güvenlik modeli de teorik olarak mümkün görünmektedir. Yine bu konuda çıkan haberlerde Trump'ın, ABD'nin garantörlüğünde Şeyh Dağı'nda ortak bir kayak merkezi kurulması ve Şam'ın güneyinde İsrail'in silahsızlandırılmasını istediği bölgede endüstri bölgeleri ilan edilmesi teklifi oldukça dikkat çekicidir.⁽³⁰⁾ Her ne kadar hayata geçmesi kısa vadede mümkün görünmese de bu teklif Trump yönetiminin sorunu çözme iradesini ve çözüm üretme yöntemini göstermesi açısından kritiktir. Önümüzdeki süreçte de ABD'nin arabuluculuk yaparken tarafları ekonomik ilişkiler çerçevesinde birbirine bağlamaya çalışacağı öneriler, müzakereler kapsamında gündeme

⁽²⁸⁾ “Trump gives Netanyahu a month for Syria security deal, say sources” Middle East Eye, 28 Ocak 2026, <https://www.middleeasteye.net/news/trump-gives-netanyahu-month-syria-security-deal-sources> (Erişim Tarihi: 7 Şubat 2026).

⁽²⁹⁾ “Netanyahu makes provocative visit to southern Syria as Israeli-Syrian security talks reach deadlock”, Peoples Dispatch, 21 Kasım 2025, <https://peoplesdispatch.org/2025/11/21/netanyahu-makes-provocative-visit-to-southern-syria-as-israeli-syrian-security-talks-reach-deadlock/> (Erişim Tarihi: 7 Şubat 2026).

⁽³⁰⁾ “US advancing Israeli-Syrian ski resort project on Mount Hermon, sources tell 'Post'” The Jerusalem Post, 7 Ocak 2026, <https://www.jpost.com/middle-east/article-882689> (Erişim Tarihi: 7 Şubat 2026).

gelecektir. Ancak ne olursa olsun ABD'nin arabuluculuğu ve diplomatik zorlamasıyla imzalanmış bir anlaşmada en büyük sorun, ABD'nin politikasındaki bir değişim veya bölgede jeopolitik kırılmalar yaşanması durumunda İsrail'in bu anlaşmayı ihlal etmekten çekinmeyeceğidir.

ABD'nin odağının bölgeden kaydığı ve Trump yönetiminin kâğıt üzerinde bir anlaşma imzalattığı şartlarda, tıpkı Gazze'deki ateşkeste olduğu gibi ateşkes sürmesine rağmen İsrail'in ihlallerine göz yumacağı bir durum ortaya çıkabilir. Dolayısıyla bir güvenlik anlaşmasına varmanın zorluğu kadar, anlaşma imzalandıktan sonra uygulanması ve onun kalıcı olması noktasında da ciddi bir efor gerekecektir. Bu açıdan Şam yönetimi konuyu bir yandan ABD ile ilişkilerinin bir parçası olarak uyumlu şekilde çözmeye çalışırken diğer yandan Türkiye gibi aktörleri de konuya dâhil ederek İsrail lehine oluşabilecek fiili durumları dengelemeye çalışacağı söylenebilir. Hatta bir güvenlik anlaşmasına BM barış gücü dâhil ederek konunun çok uluslu ve denetlenebilir bir yapıya kavuşturulma çabaları, Şam'ın önümüzdeki süreçte politik manevralarından birini oluşturabilir. Bu da Trump yönetiminin ekonomik iş birliği ve bağımlılık üzerinden üretmeye çalıştığı ancak Netanyahu yönetiminin keyfi ihlallerine açık mekanizmasına karşılık, BM dahliyle kurumsallaşmış ve Türkiye gibi bölgesel aktörlerin desteğiyle İsrail'in dengelendiği bir statükonun oluşturulma çabasının yakın gelecekte görüleceği bir politik mücadele alanı üretecektir.

Yine de Şam yönetiminin son bir yıldaki diplomatik başarılarının üstüne SDG/YPG dosyasını hızlı bir şekilde çözmesi, ekonomik yaptırımlardan kurtulması ve yeniden inşa faaliyetlerinin her geçen gün hız kazanması sebebiyle zamanın, Suriye lehine ve maksimalist talepleri nedeniyle İsrail'in aleyhine olduğu söylenebilir. Dolayısıyla İsrail-Suriye sınır hattında, uzun vadede uygulanabilirliği şüpheli olacak olsa da kısa vadede İsrail tehdidinin ABD eliyle sınırlandırıldığı ve Türkiye'nin de konuya dâhil edildiği bir güvenlik anlaşması zemini oluşursa Suriye için, iç ve dış politikada pozitif ivmenin artarak devam ettiği bir düzlem ortaya çıkacaktır.